

Ś W I D N I C A
12-14 X 2016

 Kongres Turystyki Polskiej

**Blok tematyczny: Problemy pomiaru poziomu wydatków
turystycznych**

Teresa Skalska

www.kongresturystyki.pl

Wydatki turystyczne: zakres pojęcia

Niezbędna jest operacjonalizacja podstawowych pojęć: konieczność ich zdefiniowania dla potrzeb badań oraz określenie sposobu ich mierzenia.

Wydatki turystyczne:

całkowite wydatki na dobra i usługi konsumpcyjne, zakupione na własny użytek lub w celu nieodpłatnego przekazania innym, poniesione przez odwiedzającego lub na jego rzecz w związku z podróżą oraz pobytem w miejscu docelowym.

Uwaga:

Zmiany w statystyce: wszystkie wydatki konsumpcyjne, niezależnie od wielkości

Pojęcie wydatku turystycznego odnosi się zarówno do dóbr, jak i usług, niezależnie od ich wartości jednostkowej, kupowanych w związku z podróżą i zaspokajających potrzeby odwiedzających.

Miejsce i czas pojawiania się wydatków

Z punktu widzenia konsumenta wydatek turystyczny może się pojawić:

- w momencie nabycia praw do produktu lub świadczenia usługi w miejscu odwiedzanym;
- w momencie zakupu imprezy turystycznej lub biletu na transport z wyprzedzeniem, poza miejscem odwiedzanym (najczęściej w miejscu zamieszkania).

Konieczność uwzględnienia wszystkich wydatków poniesionych **w związku z podróżą**, a więc także tych, które miały miejsce przed jej rozpoczęciem i po jej zakończeniu.

Zarówno w badaniach międzynarodowych, jak i regionalnych przede wszystkim chodzi o to, aby **nie pomijać wydatków stanowiących przedpłatę za usługi** (dokonaną najczęściej w miejscu stałego zamieszkania), które będą świadczone w miejscu odwiedzanym.

Miejsce i czas pojawiania się wydatków

Ze względu na czas i miejsce ponoszenia wydatków przez odwiedzających lub na ich rzecz można wyróżnić następujące sytuacje:

- wydatki przed podróżą, niezbędne do jej przygotowania i podjęcia,
- wydatki w czasie podróży do odwiedzanego miejsca i podczas powrotu, przede wszystkim związane z transportem,
- wydatki w czasie pobytu w miejscu odwiedzanym,
- wydatki związane z podróżą, poniesione po powrocie do miejsca stałego zamieszkania

Klasyfikacja rodzajowa

Wydatki na zakup imprezy turystycznej/pakietu

2. Wydatki pozostałe, nieuwzględnione w pakiecie lub niezwiązane z zakupem imprezy turystycznej/pakietu

2.1 Wydatki na zakwaterowanie

2.1.1 Opłaty za noclegi w hotelach, motelach i podobnych obiektach zakwaterowania

2.1.2 Opłaty za noclegi w innych miejscach krótkotrwałego zakwaterowania (np. domach wycieczkowych, hostelach)

2.1.3 Opłaty za noclegi na kempingach i polach namiotowych

2.1.4 Opłaty za noclegi w prywatnej wynajmowanej bazie noclegowej

2.1.5 Wydatki związane z eksploatacją przyczep kempingowych, łodzi z miejscami do spania

2.1.6 Wydatki związane z noclegami w środkach komunikacji (jeśli są objęte odrębną opłatą)

2.2 Wydatki na posiłki i napoje w placówkach gastronomicznych

2.3 Wydatki na transport

2.3.1 Wydatki na transport związany z dojazdem do miejsca pobytu

2.3.2 Wydatki na transport lokalny (według kategorii środków transportu właściwych dla danego regionu)

2.4 Wydatki na usługi kulturalne, sportowe, rekreacyjne

2.4.1 Wydatki na bilety wstępu do obiektów lub na imprezy kulturalne

2.4.2 Wydatki na usługi rekreacyjne, udział w imprezach sportowych

Wydatki na usługi zdrowotne: medyczne, rehabilitacyjne, spa, wellness

2.6 Wydatki na zakupy (na własne potrzeby, pamiątki, upominki)

2.6.1 Wydatki na odzież, obuwie

2.6.2 Wydatki na zakup produktów spożywczych, napojów, alkoholu

2.6.3 Wydatki na dobra konsumpcyjne i przedmioty o dużej wartości

2.6.4 Wydatki na inne produkty

2.7 Pozostałe wydatki (np. na usługi finansowe, telekomunikacyjne, ubezpieczenia, koszty

łączności oraz usługi osobiste: fryzjerskie, kosmetyczne, masażu, pralnicze itp.).

Co nie jest wydatkiem turystycznym?

- wydatki na zakupy w celach handlowych, tj. w celu odsprzedaży, niezależnie od ich wartości jednostkowej oraz niezależnie od kategorii odwiedzających
- wydatki na zakupy dokonywane przez osoby będące w podróży służbowej, czynione w imieniu i na rzecz pracodawców (np. zakupy zaopatrzeniowe dla firmy, inne zakupy dokonywane na zlecenie pracodawcy);
- inwestycje i transakcje kapitałowe zawarte przez odwiedzających, takie jak zakup papierów wartościowych, ziemi, mieszkań, innych nieruchomości, nawet jeśli miałyby służyć celom turystycznym (np. mieszkania wakacyjne);
- pieniądze przekazywane krewnym lub znajomym w czasie urlopu, nie będące opłatą za dobra lub usługi turystyczne, darowizny dla instytucji, wpłaty o charakterze dobroczynnym dla organizacji charytatywnych;
- różnego rodzaju opłaty specjalne oraz podatki, jeśli nie są częścią ceny płaconej za nabywane dobra i usługi.

Problem wyboru jednostek objętych badaniem

Zdefiniowanie jednostki objętej badaniem:

- **pojedyncze osoby** (jeśli posługują się własnym budżetem, dysponują nim we własnym imieniu i przeznaczają na własne wydatki);
- **grupy osób** podróżujących razem i wspólnie ponoszących wydatki w czasie podróży i pobytu w regionie, dysponujących przez ten czas wspólnym budżetem.

Sytuacja taka może odnosić się zarówno do gospodarstw domowych (np. rodzin), jak i do tzw. czasowych gospodarstw domowych (np. grup znajomych). Sposób badania dopuszczany w zaleceniach metodologicznych Eurostatu i UNWTO, szeroko stosowany w innych krajach.

**Jeden z
kluczowych
problemów
badania
wydatków !!**

Szacowanie łącznych przychodów z tytułu turystyki

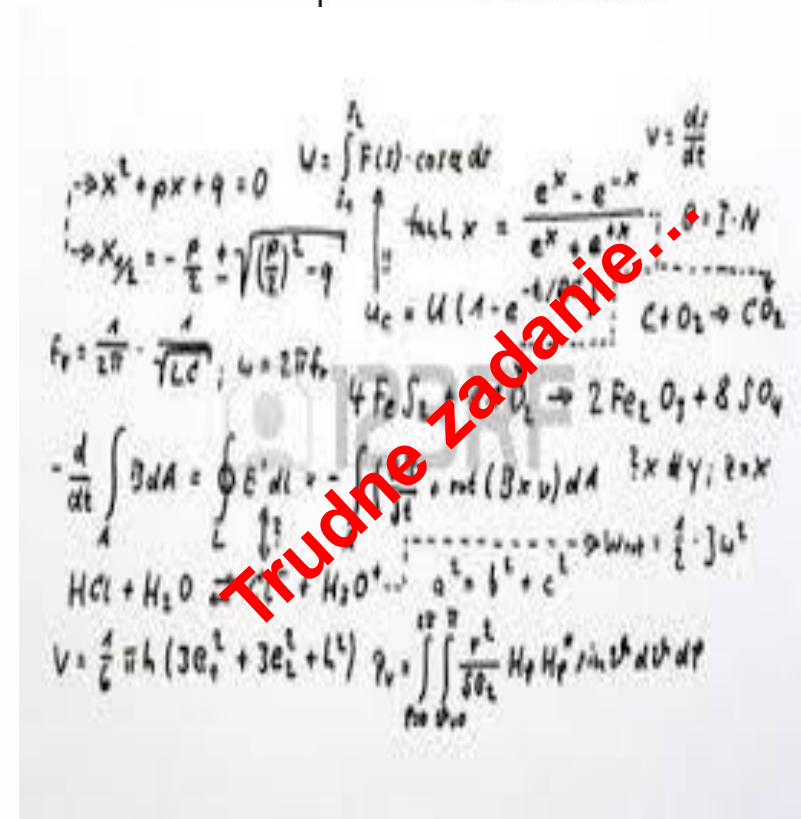
- Wpływy z turystyki przyjazdowej do danego obszaru (kraju, regionu) definiuje się jako łączne wydatki konsumpcyjne nierezydentów odwiedzających ten obszar (kraj, region) poniesione w związku z ich podróżami turystycznymi.
- Mogą być one poniesione zarówno na obszarze recepcyjnym, w trakcie pobytu odwiedzających, jak i przed ich przyjazdem, z tytułu przedpłat za usługi, z których będą korzystali w miejscu odwiedzanym.
- Do łącznych wpływów danego obszaru (kraju, regionu) włącza się zarówno środki wydawane przez turystów, jak i odwiedzających jednodniowych.
- Częścią wpływów z tytułu turystyki przyjazdowej są również opłaty za transport na rzecz miejscowych przewoźników (np. z tytułu transportu międzynarodowego lub międzyregionalnego).

Rozszacowywania wydatków na imprezy turystyczne według rodzajów usług uwzględnionych w pakiecie

Stosowane metody:

- na podstawie cen podobnych usług sprzedawanych poza imprezami (z uwzględnieniem różnic związanych ze specyfiką miejsca docelowego, wynikających z czasu trwania imprezy, standardu zakwaterowania itp.),
- po przeprowadzeniu badania wśród touroperatorów na temat struktury kosztów oferowanych imprez i wysokości marż – badanie takie powinno umożliwić ustalenie struktury standardowych, typowych dla danego regionu pakietów turystycznych,
- na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród odwiedzających, którzy mogą zostać poproszeni o wskazanie rodzajów usług uwzględnionych w pakietach i oszacowanie poziomu ich kosztów.

Trudności

**błędy pomiaru, błędy losowe wynikające z
trudności w doborze próby,
miejsce i sposób badania**

Błędy pomiaru to różnice pomiędzy wysokością wydatków deklarowanych przez respondentów, a wydatkami rzeczywiście poniesionymi.

- Łatwe zapominanie, ile, gdzie i na co..., częste niedoszacowanie bądź przeszacowanie wydatków; zastrzeżenia można mieć nie tyle do łącznego poziomu deklarowanych wydatków, co szczegółowej ich struktury (respondenci zazwyczaj nie mają wątpliwości w kwestii tego ile wydali, ale nie zawsze wiedzą na co...);
- Brak możliwości podziału przez respondentów wydatków ponoszonych w grupach (np. rodzinach) na wydatki indywidualne; stąd biorą się także utrudnienia w korelowaniu uzyskanych wyników z cechami demograficznymi i psychograficznymi respondentów i ustalania profilu konsumentów;
- Niechęć informowania o wydatkach, udzielania błędnych informacji, bardziej lub mniej świadomego zaniżania wydatków na niektóre rodzaje zakupów (np. alkohol); problem ten przybiera na sile w wyniku włączenia zakupów o wysokiej wartości (samochodów, biżuterii, dzieł sztuki) do wydatków turystycznych.

Błędy pamięci

- Najtrudniejsze do wyeliminowania są błędy wynikające z ograniczonego stopnia „panowania” respondenta nad budżetem i z ograniczonej możliwości przypomnienia sobie wielkości tych wydatków, które są objęte zakresem badania.
- Źródło tego typu nieścisłości to najczęściej tzw. **błędy pamięci** oraz błędy wynikające z nakładania się wydatków w czasie i związanych z tym trudności z ich przyporządkowaniem do danej sytuacji (tzw. błędy teleskopowe).
- Ten pierwszy rodzaj błędów dotyczy zapominania o wydatkach dotyczących zjawisk odległych w czasie; eliminowanie poprzez przeprowadzanie wywiadów tuż po zaistnieniu badanego zjawiska (np. bezpośrednio po podróży) oraz poprzez jasne określenie kategorii wydatków objętych badaniem.

Analiza i sposób wykorzystania danych

**Możliwość wykorzystania danych o wielkości i strukturze wydatków
zarówno do celów marketingowych,
jak i do analizy efektów oddziaływania turystyki na gospodarkę lokalną**

**Szacowanie wydatków przeciętnych
Charakterystyka wybranych segmentów rynku**

**Szacowanie spożycia turystycznego w regionie
Szacowanie struktury spożycia**

Wykorzystanie

- Charakterystyka segmentów: przydatne dla jednostek gospodarczych do działań marketingowych
- Tworzenie indeksów i barometrów pokazujących zmiany zachodzące w gospodarce turystycznej
- Przez organa administracji turystycznej, centralne i regionalne, władze samorządowe
- Bank centralny (także MFW) jako źródło weryfikacji danych dla bilansu płatniczego, pochodzących z rejestracji transakcji dokonywanych w gospodarce turystycznej lub – co zdarza się coraz częściej – jako alternatywne źródło danych o przepływach finansowych związanych z turystyką;
- GUS – do rachunków narodowych – jako uzupełniające źródło danych do rachunków narodowych w zakresie wielkości i struktury przychodów i rozchodów, danych według rodzajów produktów i usług, rozmiarów konsumpcji bezpośredniej i pośredniej (podróże służbowe), pomoc w rozdzieleniu pakietów turystycznych i oszacowaniu wartości netto ich części składowych,
- do sporządzania RST i RRSST.

Badania realizowane w Polsce

Badania ogólnopolskie (od 2014 roku):

Badania statystyczne w zakresie zagranicznej turystyki przyjazdowej i wyjazdowej oraz krajowej prowadzone przez US w Rzeszowie w ramach porozumienia zawartego pomiędzy MSiT, GUS oraz NBP.

Badania regionalne:

Badania zrealizowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa

Badania WUS Rzeszów: nierezydenci

Zakres przedmiotowy

Badanie ruchu granicznego pojazdów i osób na przejściach granicznych Polski z krajami Unii Europejskiej obejmuje:

- ▶ liczbę pojazdów przekraczających lądową granicę Polski w obu kierunkach (wjazd i wyjazd);
- ▶ symbol kraju rejestracji pojazdu;
- ▶ liczbę osób podróżujących w pojazdach;
- ▶ ruch pieszcy w obu kierunkach – rejestracja liczby osób wraz z pytaniem o kraj stałego zamieszkania.

Badanie ankietowe dot. podróży cudzoziemców do Polski obejmuje głównie:

- ▶ kraj stałego zamieszkania;
- ▶ charakterystykę osób podróżujących ze względu na cel i długość pobytu, płeć oraz wiek;
- ▶ charakterystykę osób przekraczających granicę w ramach małego ruchu granicznego oraz posiadających Kartę Polaka;
- ▶ wykorzystywaną bazę noclegową oraz środki transportu;
- ▶ sposób organizacji wyjazdu;
- ▶ wydatki związane z podróżą do Polski poniesione u siebie w kraju;
- ▶ wydatki w Polsce poniesione na zakup towarów oraz pozostałe wydatki (w tym m.in. na usługi noclegowe, gastronomiczne i transport);
- ▶ odległość miejsca dokonania zakupów oraz miejsca zamieszkania od badanego przejścia granicznego;
- ▶ częstotliwość przekraczania granicy.

Badanie WUS Rzeszów: rezydenci

Badanie uczestnictwa Polaków w podróżach jest badaniem reprezentacyjnym, ankietowym, realizowanym metodą wywiadu bezpośredniego w gospodarstwach domowych w wylosowanych mieszkaniach. Udział w badaniu jest dobrowolny. Okresem odniesienia jest kwartał, zaś badanie prowadzone jest w miesiącu następnym po kwartale.

Badanie jest prowadzone na próbie 18 750 mieszkań co kwartał.

Zakres przedmiotowy

- czas trwania podróży;
- główny kraj docelowy;
- cel podróży;
- główny środek transportu;
- rodzaj zakwaterowania;
- korzystanie z usług organizatora, rezerwowanie usług przez Internet;
- cechy społeczno-demograficzne osób podróżujących;
- odległość od granicy miejsca zamieszkania i dokonania zakupów;
- wydatki Polaków związane z podróżami krajowymi i zagranicznymi;
- podróże Polaków przekraczających granicę w ramach małego ruchu granicznego;
- przyczyny nieuczestniczenia w wyjazdach (z co najmniej 1 noclegiem).